

PLANINARSKI VJESNIK

SKUPŠTINA PLANINARSKOGA DRUŠTVA

U četvrtak 20. travnja „Hrvatsko planinarsko društvo“ održalo je u „Grand Hotelu“ svoju glavnu godišnju skupštinu, na koju je došao veliki broj članova.

Predsjednik Miroslav grof K u l m e r pozdravlja prisutne, sjecajući se na osnutak društva pred 35 godina. Tadašnji osnovatelji računali su, da će narod, koji pjeva „Lijepa naša domovino!“ i ljubi tu svoju lijepu domovinu, cijeniti i planine i da se u takovom narodu mora dignuti planinarstvo. Raduje se, da je doživio čas, kada su se pojavili pravi planinari, koji se penju i u Alpama, Bosni i Dalmaciji, ne zaboravljajući kod toga ni na naš Velebit i Rišnjak. Videći to, znade, da je sigurna budućnost planinarstva i da će doći novi naraštaj još bolji od današnjeg.

Još jednom pozdravlja prisutne i pozivlje tajnika i blagajnika, da izvijeste o djelovanju društva.

Tajnik dr. K o s t r e n c i ē izvjestio je o radu društva u prošloj godini, koji je izvještaj jur štampan u društvenom glasilu, „Vienac“, broj 3.

Blagajnik g. J u r i c i ē je na to izvijestio o blagajničkom stanju društva, prema kojem se vidi, da je imovina društva u prošloj godini porasla za 1084 K 71 fil. Prihod društva je u prošloj godini iznašao ukupno 5.362 K 33 fil.

Oba ova izvještaja se primaju na znanje, te se odboru podjeljuje apsolutorij.

G. H a f n e r predlaže, da se od iznosa vrijednosti knjige „Bosna i Hercegovina“ nješto otpiše, pošto je vrijednost znatno pala.

Blagajnik J u r i c i ē odgovara, da je ove godine otpisano na vrijednosti nekretnina 3445 K, a na godinu da će se obaviti otpisi i od vrijednosti pokretnina, među njima i od knjiga.

Skupština to prima na znanje.

statna. Sve to mora odvraćati od polaska na Sljeme one, koji su oduševljeni turisti.

Primitivnije nijesu prilike valjda ni u Maloj Aziji, gdje postoji kakav turski han.

Planinarsko društvo, da doskoči tim neodrživim prilikama, interveniralo je nekoliko puta kod zagrebačkog gradskog poglavarskog i obećano mu je, da će se gradska kuća predati posve u režiju planinarskog društva, da ono može urediti pristojnu gostionu i prenoćište.

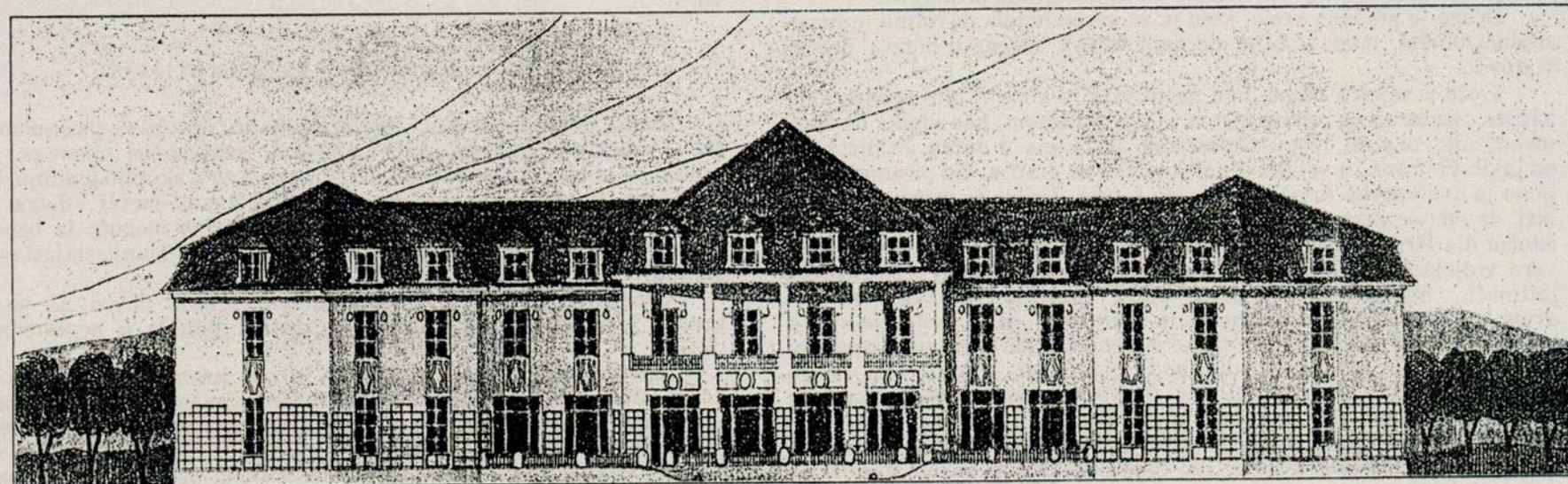
Treba da se uvaži, da je i kraj ovih očajnih prilika lanjske godine bilo oko 4000 posjetilaca na gradskoj kući i da je planinarsko društvo na samomu piću postiglo brutto dohodak od 6000 kruna. Kako smisao za turistiku sve više raste, tako te se množi broj posjetilaca Sljemenu i u zimsko doba, jer je terrain za zimski sport vrlo povoljan, to je vjerojatno, da bi broj posjetilaca znatno poskočio, kad bi na Sljemu bilo moguće pristojno prenoći i dobiti odgovarajuću opskrbu.

Ta one dvije kolibe, koje su uz gradsku kuću, takodjer su u ljetnim mjesecima iznajmljene, a kolike obitelji pitaju u lječilištu Brestovac, da li bi mogle provesti koji tjedan u zavodu, što im se naravno odbija, pošto se u lječilište primaju samo bolesnici.

Dvogodišnje poslovanje lječilišta takodjer je pridonjelo popularizaciji Sljemenu, jer rođaci i znanci bolesnika dolaze vrlo često u posjete na Brestovac.

Dosad je 230 bolesnika primljeno bilo na lječilište iz raznih krajeva Hrvatske i kako se iz izvještaja vidi, postignuti su vrlo lijepi uspjesi.

Sve to doprinaša, da se sjajna pozicija Sljemenu i povoljne klimatske prilike sve to više uvažuju. Razvija se i zimska sezona, tako te se može računati, da će najmanje šest mjeseci u godini Sljeme biti cilj za izletnike i športsmane. Razumljivo je, da su uslijed toga sa raznih strana učinjeni pokusi, da se na Sljemu uredi klimatska postaja, i mi smo čitali u štampi razne osnove o zupčastoj željeznicu

FASADA ZASNOVANOG HOTELA NA SLEMENU (VISINA 940 MET.)

Za tim se prelazi na izbor novoga odbora, te su izabrani: Za predsjednika: Mir. grof K u l m e r, za potpredsjednike: Mir. Broschan, i I. Pasarić; za odbornike: Auš A., Cvetišić V., Dežman M. dr., Jurčić Ivo, Kern Ante, Kiseljak M. dr., Kostrenić N. dr., Mudrinić M., Novotni V., Stiasni A. ml., Tučan Fran dr. i Zikmundovsky Rudolf, a u nadzorni odbor: Fischer Ignat, Flögel Rikard, Stiegler Lavoslav.

Nakon toga se prelazi na „eventualije“, te prof. P a s a r i ē čita predlog pododbora, kako ga je sastavio dr. D e ž m a n o g r a d n j i hotela na Sljemu.

Svratište na Sljemu.

Predlog pododborov glasi:

Davno se već osjećala potreba, da se na Sljemu sagradi turistički hotel, kako bi posjetiocu Sljemenu mogli da na Sljemu pristojno prenoče i da nadju dobru opskrbu, a da se pruži i mogućnost stanovanja onim gostima, koji bi htjeli dulje boraviti na Sljemu.

Današnje su stanbene i opskrbne prilike na Sljemu upravo očajne. Gradska kuća u zapuštenom je stanju, povjerena ljudu i njegovoj ženi, koja vodi i u ime planinarskog društva opskrbu.

Dvije tri prostorije, koje su u kući, niti su čiste, niti su uređene. Kuhinja je više nego primitivna — komfort i čistoća su nepoznati. Dok su lijepi dani, sjede gosti u šumici, troše sobom doneseno jelo, tako te je čitav okoliš gradske kuće pun otpadaka i kosti. O kakovoj higijeni nema uopće ni govora. Water-closeta i kanalizacije nema. Okoliš vrela ogrezao je u blatu — sama obskrba nečista je i nedostatkovana.

na Sljeme, o hotelima, vilama itd., no za kratko vrijeme sve je opet ušutilo.

U Hrvatskoj nema toliko kapitala, da bi tko tri milijuna kruna stavio u poduzeće, za koje nije siguran, da će mu nositi deset po sto. A kad nisu veliki projekti izvedivi, onda se ne izvadaju mali a Sljeme ostaje pusto.

Već se lani u planinarskom odboru raspravljalo pitanje hotela na Sljemu i izabran je pododbor, koji bi imao iznijeti predloge.

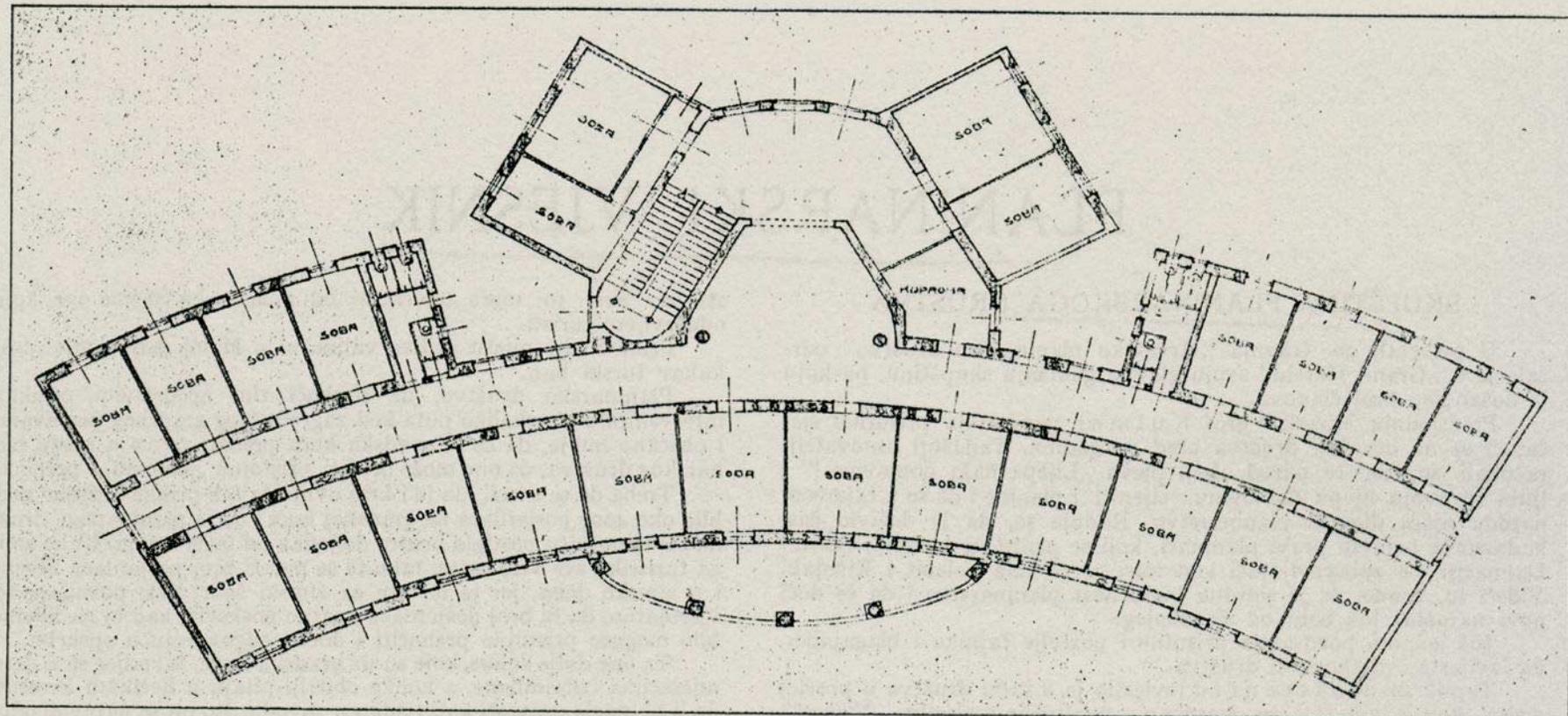
Odzivajući se povjerenoj nam zadaći slobodni smo glavnoj skupštini planinarskoga društva iznijeti ove predloge:

1. Neka planinarsko društvo preuzme inicijativu za ustrojenje dioničkog društva, koje bi sagradilo turistički hotel na Sljemu.

Planinarsko društvo nema dovoljno kapitala, a ni kredita, da bi ono iz vlastitih sredstava moglo sagraditi hotel, koji će, računajući čitavu uredbu, doći na 200.000 kruna, no planinarsko društvo je najpozvanije da započne akciju, a opet imade toliki broj svojih članova, koji će medju sobom i medju znancima potrebni kapital sakupljati.

2. Planinarsko društvo, dotično njegov odbor neka se stavi u doticaj s onim zavodima i interesentima, koji bi bili voljni kod poduzeća sudjelovati kao utemeljiteljni konzorcij, da se ustroji dioničko društvo i pozove općinstvo na supskripciju.

Gradnja ovog hotela nije poduzeće a fond perdu, nego je rentabilitet siguran, jer nije ni potrebno, da akcijonarno društvo, koje sagradi hotel, vodi upravu hotela i gostionu u vlastitoj režiji. Sigurno

NACRT PRVOG KATA ZASNOVANOG HOTELA NA SLJEMENU

je, da će se naći poduzetnik, koji će uz primjereni paušal upravu na se preuzeti, tako te će se glavnica moći sigurno ukamatiti.

Položaj i nacrt hotela.

Hotel bi se mogao graditi nedaleko sadanje gradske lugarnice na vrtu i to na gornjem dijelu, tako, te bi vrt sprijeda služio kao vrtna restauracija. Ovo mjesto je za hotel zgodno iz ovih razloga:

Prvo je gradska cesta izgradjena do samog gradilišta, tako, te bi trebalo samo oko 150 met. ceste do same zgrade priudesiti.

Druge je gradsko vrelo, koje je za svrhe hotela dovoljno, u neposrednoj blizini, tako, te bi se uz mali trošak mogao u hotelu urediti vodovod.

Treće je mjesto ravno, ima nešto vrta, u zimi bi bilo zgodno sklizište, zaokruženo crnogoricom, tako krasnom, kao nigdje na Sljemenu, tako, te gosti mogu neposredno iz hotela u šumu. Zaštićeno je od jakih vjetrova, a u blizini ima kamena za gradju. Od piramide udaljeno je dvadesetak časaka najljepše šetnje. Jedini bi prigovor mogao biti, da odavle nema izgleda na sam Zagreb. Vidik je krasan na jugoistočni dio Hrvatske i na bosanske gore, dok bi se sa verande na sjeveru vidjelo čitavo Zagorje. No uz druge prednosti lako bi se obzirom jeftinije, blizinu vode i ceste vidik pregorio, tim više, što su i drugi hoteli gradjeni na bregovima u zakloništu, pa je uvijek potrebna mala šetnja do vidika. Ne smije se zaboraviti, da bi na jugozapadnoj strani Sljemena, gdje bi takodjer hotel bio moguć, gradnja bila mnogo skupljia a da bi i blizina lječilišta Brestovac, koje je sada gorskom kosom odijeljeno od ovog mjesta, smetala.

Sam hotel bi dakle na vrtu gradske lugarnice, dok bi gospodarske zgrade bile, gdje je sad lugarnica. Hotel se ima graditi na gornjem sjevernom rubu vrta i to sa frontom na jug. Osim ovog mjeseta ima nešto dalje na istok već izabrano mjesto za hotel, koje je grad u površini od tri jutra poklonio u tu svrhu planinarskom društvu. Napokon je treće mjesto na t. zv. Crešnji kod 9. kilometra Sljemenske ceste. Ovo je mjesto nešto odaljeno od piramide, no zgodno radi dovoza, vode i krasnog vidika.

Koje se god mjesto izabralo, može se hotel prema predloženoj slici izraditi.

Fronta hotela imala bi 22 metra i to prema priloženoj škici tako, da bi u sredini bila velika restauracija, 12 metara široka i deset duboka, a pred čitavom frontom hotela velika terasa u širini od četiri metra.

U souterrainu su s jedne strane magazini, praoalice i naprave za mrzle kupelji i kupelji u kacama. Na drugoj strani centralno loženje (event.) i magazin za športske utenzilije.

U parteru je blagovaona, s desna kavana i ekstrasoba, otraga klupske prostorije športskih i planinarskih društava. Na lijevo salon i čitaonica, otraga soba za restauratera, upravitelja, mašinistu itd. Otraga kuhinja sa svojim dvorištem. Iz kuhinje dolazi se u sobu za serviranje, a odanle u blagovaonu. Water-closeti lijevo i desno. Ulaž je staklenom verandom otraga odijeljen. U sredini dolazi se u vestibul s desne strane u hodnik, odakle je pristup do biroa i stana vratarevog. Tu se nalazi i stubište, koje vodi sve do mansarde. U prvom katu dolazi se u vestibul, odakle je pristup u sve sobe. Dvanaest je soba u fronti.

Četiri srednje imadu kao terasu krov donje terase. Otraga je u krilima osam soba manjih i četiri velike u glavnoj zgradi, osim toga kupke, watercloseti, magazin za rubeninu itd.

U mansardi su skupne spavaće dvorane za turiste i spavaonice za osoblje te dva magazina.

Nad stubištem je toranj, u kom se nalazi rezervoir za vodu.

Osim glavne zgrade potrebne su i gospodarske zgrade i strojarnica. Za gospodarske zgrade može se upotrebiti sadanja gradska i planinarska kuća, tek je potrebna jedna staja za krave. Strojarnica bila bi niže vrela u uvali, tako, te bi se vrelo moglo i dalje rabiti na izvoru.

Troškovi gradnje i rentabilitet.

Prema predloženoj škici ima se sagraditi zgrada sa ploštinom od 560 kvadratnih metara. Ako računamo zagrebačke cijene po 200 kruna, to bi bilo 112.000 kruna. Računamo li 30% skuplju gradnju, bilo bi 134.000, ili ako računamo na 250 kruna kvad. metar, dolazi na 140.000 K. Ako računamo, da je gradnja jedino moguća iz betona, a kamen se nalazi na mjestu, to će moguće i nešto manje stajati sama zgrada.

Uredjenje strojarnice i gospodarskih zgrada dolazi na 30.000 kruna, računajući amo i uredjenje cesta i putova u neposrednom okolišu.

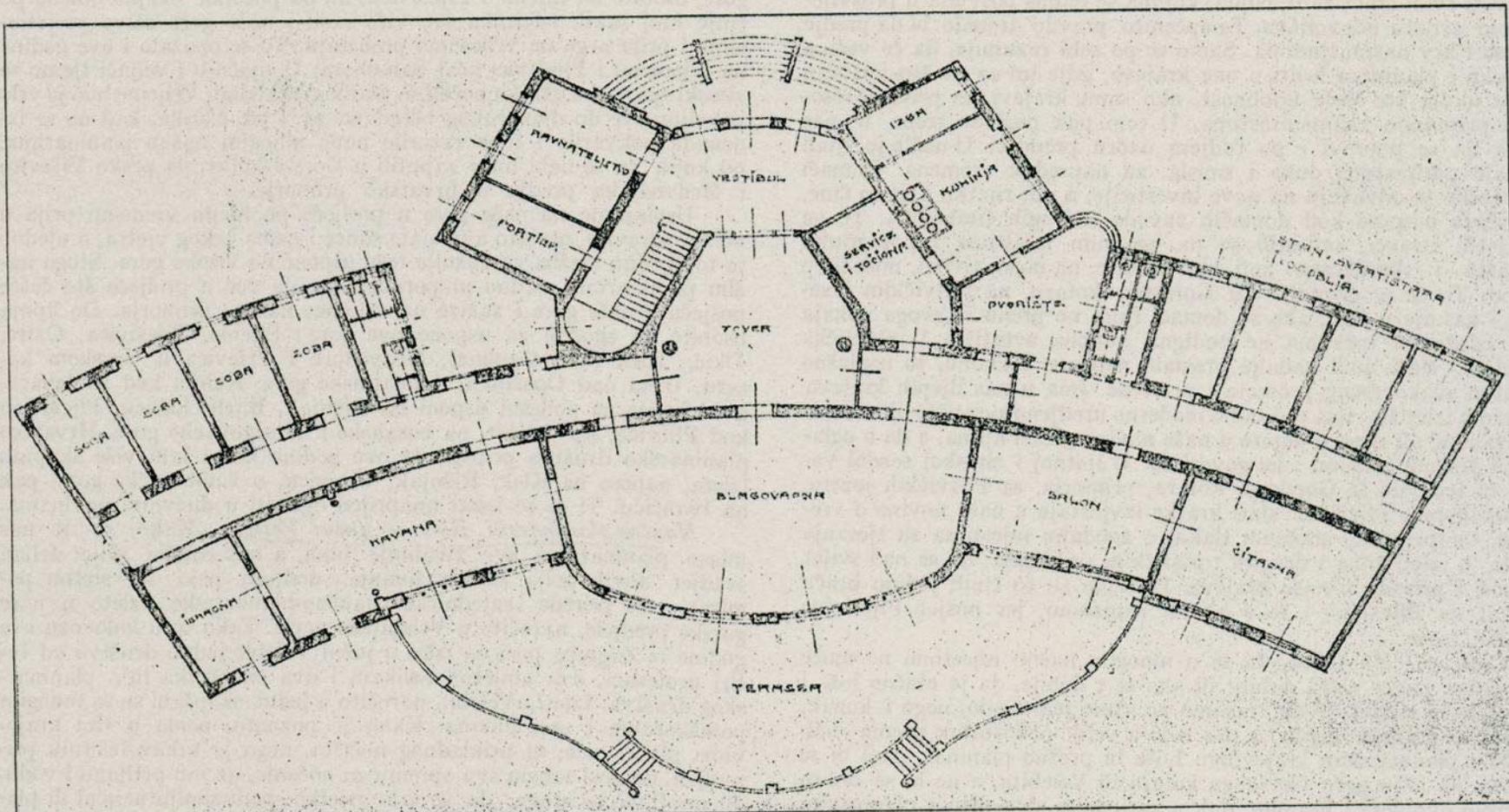
Inventar za 80 osoba dolazi na 30.000 kruna. Ukupno 200.000 kruna. Hotel je gradjen tako, da može najmanje 40 osoba stalno stanovati, a osim toga mogu u mansardama najmanje 30 osoba prenocići, a do potrebe i stanovati

Računamo li, da je glavna sezona u ljetu, dakle: lipanj, srpanj, kolovoz, rujan i da je samo 20 osoba stalno u to doba u hotelu, dobit ćemo 2440 opskrbnih dana. Računajmo k tomu samo jedan mjesec zimske sezone sa 20 osoba, to je ukupno 3040 dana. Recimo 3000 opskrbnih dana sa penzionom od poprečnih 10 kruna, to je 30.000 kruna. Pošto na lječilištu Brestovac, računajući čitavu režiju i liječenje, dolazi trošak na jedan dan i na jednog privatnog bolesnika na 6.40 K, to možemo reći, da će 6 K biti režijska cijena za jedan opskrbni dan što iznosi za 3000 dana 18.000 K. Osim toga je bilo prema isaku na grad. kući 4000 izletnika godišnje. Računajmo, da će ih samo 5000 godišnje biti, koji će potrošiti poprečno 3 K (jedan obrok jela i krunu za postelju u mansardi), to je 15.000, a računamo li režiju sa 50%, to ostanu 7500 čistog. Ukupno može se računati na 20.000 K čistog. Tu još nisu uračunani razni primitci kao klupske prostorije, kafana, kupelji, billardi, karte itd. Ako od 20.000 odbijemo 12.000 na porez, popravke, otpis, ostane 8000 za dividendu, što sačinjava 4 po sto. To bi bilo u najgorem slučaju. Naravno, da ima još jedan način računa. Akcijono društvo, koje gradi hotel, može da dade u najam ili čitavi hotel ili restauraciju i kafanu, a sobe da pridrži u vlastitoj režiji.

Za realiziranje te osnove potrebno je:

1. Glavnica od 200.000 kruna, koja bi se imala namaknuti putem 2000 dionica po 100 kruna.

2. Zakup gradskog zemljišta i to uvala, gdje je sad gradski vrt i brežuljci lijevo i desno za uredjenje parka, te sadašnja gradska lugarnica sa nuzgrednim zgradama.

NACRT PRIZEMLJA ZASNOVANOG HOTELA NA SIJEMENU

3. Zabrana izvoza drva po gradskoj cesti u industrijalne svrhe, popravak ceste i preduženje od gradske kuće do na piramidu.

4. Služnost gradskog vrta; vrela i šume uz kuću za uporabu hotela.

Nakon toga uzimlje riječ g. Fischer, koji veli, da su on, dr. Dežman i prof. Novotni u odboru ad hoc, koji imade da prouči pitanje gradnje hotela na Sljemenu, pak je dr. Dežman taj netom pročitani predlog iznio u ime toga odbora ad hoc, dočim je on izradio po uputi dra. Dežmana nacrte, koji tu stoje na raspolaganje.

Veli, da bi taj hotel bio potreban i za cijele obitelji, koje bi htjeli ljetovati na Sljemenu. Pošto taj predlog u principu skupština prihvata, to predlaže, neka se izabere posebni odbor, koji bi imao to pitanje u detalje proučiti, pak onda o uspjehu izvijestiti društvo.

Drži, da će se lako moći naći potrebni kapital za gradnju toga hotela, te moli, neka članovi malo agitiraju za kupovanje dionica.

G. Obad usvaja i podupire prijedlog dra. Dežmana, jer je na Sljemenu potrebno pristojno konačište i svratište, te veli, da bi i željeznična na Sljeme bila potrebna, a bila bi i na korist hotelu, jer bi onda dolazilo na Sljeme mnogo više općinstva, nego li danas dolazi. Veli, da neki dvoje o tom, da bi se mogla naći glavnica od 3 milijuna kruna, koja je potrebna za gradnju te željeznicice. On imade jedan strani konzorcij, koji i ne će preuzeti posao, ako ne može barem 3 mil. kruna kapitala uložiti. Članovi toga konzorcija znadu, da će se to rentirati.

Osnovu konjskoga tramwaya od Nove Vesi do Šestina treba napustiti, pak urediti električni tramway sve od Nove Vesi do Šestina, gdje bi bila željeznička stаница.

No grad Zagreb, veli, da ne može dati električnu struju. Za produkciju električne snage dade se upotrebiti potok Bliznec, koji može proizvodjati dosta električne sile pomoću akumulatora.

Taj strani konzorcij dat će 25% dionica na potpis domaćim ljudima, a ovih dana će izići posebna brošura, u kojoj će biti razložena potanko ideja o gradnji te željeznicice, pak će se onda moći suditi o toj ideji, koju bi trebalo zajednički obraditi sa gradnjom svratišta. Konačno izjavljuje, da on ne traži nikakvu materijalnu i moralnu potporu, nego samo naklonost društva.

G. Fischer veli, da on ne vjeruje u ostvarenje te ideje g. Obada, jer dvoji, da bi stranci htjeli učiniti tako veliku investiciju za grad od 80.000 stanovnika.

No to ipak ništa ne smeta ideji o gradnji hotela, pak odbor može zajednički raditi sa g. Obadom. Ne treba pako zatezati sa idejom o gradnji hotela radi gradnje ove željeznice.

Veli, da hotel treba sazidati čim jeftinije, da bude mogao služiti i u turističke svrhe.

G. Obad na to izjavljuje, da će ovih dana izići na lice mjesta povjerenstvo, da obavi koncesionalnu raspravu. Do sada se to nije moglo učiniti radi snijega i nevremena.

Dr. Kiseljak protivi se gradnji hotela u velikom stilu, jer da bi se onda u nedjelu nakupilo mnogo ljudi na Sljemenu, što bi bilo na štetu samom Sljemenu i turističkoj ideji. On veli, neka se sagradi samo pristojna turistička kuća.

Dr. Tučan veli, da nije razumio predgovornika. Veli, da on ne ide na Sljeme za to, da izbjegne ljude, nego da se naužije svježega zraka. Baš protivno od misli g. Kiseljaka treba raditi, naime privući što više ljudi u planine na svježi zrak.

G. Stiegler slaže se sa prijedlogom o gradnji hotela, jer je sada u gradskoj kući takav nered i nečistoća, da se ne može tamo spavati (Glasovi: To služi gradu na čast!). On je za to, da se sagradi velika planinarska kuća.

Predsjednik M. grof Kullmer veli, da mu se čini, da je prijedlog dra. Dežmana po većini krivo shvaćen. Dr. Dežman ne traži, da društvo gradi hotel, nego samo da društvo preuzme inicijativu za gradnju hotela, a da se društvo ne obvezuje ni na što.

Glede pako gradske kuće ne može društvo ništa učiniti, radi čistoće u gradske kuće, jer je u njoj gradski službenik. Društvo se bori, da dobije tu kuću u svoju upravu.

Predlaže, da se zaključi, da će društvo preuzeti inicijativu za izgradnju hotela.

G. Fischer obrazlaže ponovno prijedlog dra. Dežmana te veli, da bi prema tom prijedlogu mansarda hotela služila za turističke svrhe, a za to treba društvo da ovu ideju podupre, pak će si možda steći prioritet ili vlasništvo te mansarde. Ostali dio hotela bio bi na raspolažanje onima, koji žele plaćati, te bi taj dio bio zimi zatvoren, dok bi turistički dio uvijek bio za turiste otvoren.

G. Flögel predlaže, da se od redovitog prihoda društva odijeli stanoviti iznos za gradnju doma. On je za prijedlog dra. Dežmana, al bez novaca to ne ide. Treba postaviti „škrabice“ za sabiranje milodara za gradnju turističke kuće.

G. Bartolić izjavljuje se za prijedlog dra. Dežmana, ali treba precizno staviti prijedlog, kakve će pogodnosti imati društvo i kakove obveze za to ima društvo. Taj prijedlog treba društvo svakako poduprijeti, pak neka se izabere posebni odbor, koji će izraditi detalje pak neka izvijesti na izvanrednoj skupštini.

Dr. Kostrenić veli, da bi trebalo zaključiti, da se pitanje gradnje hotela imade prepustiti odboru, a društvo uz to neka ide svojim dosadanjim putem, da dodje do kuće, koja je sada gradska, pak da ju nadograđi prema potrebama.

Predsjednik na to formulira zaključak kako bi imao glasiti. Predlaže, neka se zaključi, da društvo preuzimlje na sebe inicijativu za gradnju hotela na Sljemenu kako ga je zamislio odbor po dru. Dežmanu, a uz to će društvo nastojati i na dalje, da od gradske općine dodje do gradske kuće, te da tu kuću eventualno proširi.

Prijedlog se ovako prima u cijelosti.

Pošto se više nitko nije javio za riječ, to predsjednik zaključuje skupštinu.

KAKO DA SE U NAS DIGNE PLANINARSTVO I TURISTIČKI PROMET?

(Nastavak)

Hoćemo li privući planinare i izletnike u naše krajeve, moramo im uz razmjerno umjerene cijene pružati sve one udobnosti i uđovjavati svim onim zahtjevima, kojima se danas posvuda u prosvjetljenom svijetu uđovoljava. To općenito pravilo trebalo bi da predje u meso i krv našim ljudima. Samo se po sebi razumije, da će većina izletnika i planinara hrliti u one krajeve, gdje im se uz što jeftiniju cijenu nudja što veća udobnost, ako sami krajevi ne privlače osobitim prirodnim znamenitostima. U tom pak pogledu treba u nas štošta da se popravi i po tujem uzoru preudesi. U naših je ljudi premalo pothvatnog duha i smisla za napredak vremena. Domaći ljudi teško se odvažuju na nove investicije, a oni rijetki, koji to čine, ne nalaze potpore kod domaćih zavoda i drugih čimbenika. To su zamjetili stranci, smjestili se na zgodnim mjestima i posagradili svratišta i ljetnikovce, koji im, osobito na našoj rivieri, nose lijep prihod. To će se dogoditi i u Gorskem kotaru, na Plitvičkim jezerima i kasnije u Lici, ako se domaći ljudi ne prenu iz svoga nehaja i na izloženim točkama ne podignu udobna svratišta i izletnička skloništa. Naši ljudi nadalje premalo mare za reklamu, to uspješno sredstvo svakovrsnog prometa i privrede. Imaju nas lijepih krajeva i zgodnih izletišta, ima tu i tamo moderno uredjeno svratište ili udobno ljetovalište, ali rijetko dopire u naše novine glas o njima, a da o oglasima i običnoj reklami i ne govorimo. U ljetnoj i zimskoj sezoni valjalo bi redovno iz Gorskog kotara, primorja, sa Plitvičkim jezerima, sa samoborske Plješivice slati kratke izvještaje u naše novine o vremenu, temperaturi, zračnom tlaku, o zgodnim mjestima za tjeranje sporta, o izletištima i drugim turističkim prilikama, da se naš svijet upozori i privuče u naše krajeve. Do sada su to činili jedino braća Horvat na Plješivici i to s očitim uspjehom, jer posjet Plješivice sveudilj raste.

Često se čuju tužbe, da se u mnogim našim mjestima ne može i za dobre novce ništa dobiti, ili ako se i dobije, da je obično loše i nevaljalo, a skupo. Ovdje mislimo ne samo jelo i pilo, nego i konak. U tom se pogledu zaista u nas osjeća velik nedostatak prema cislavskim planinarskim krajevima. Loše bi prošao planinar, koji bi se zaputio na koju goru Gorskog kotara ili Velebita, a ne bi se dobro opskrbio okrepom i hranom, dok u susjednim slovenskim planinskim krajevima izletnik uz put nalazi dobre i razmjerno jeftine hrane i okrepe, pa ne treba da tolike količine životnih potrepština sobom u torbi vuče. U tome su izuzetak spomenuto svratište na Plješivici, morska kupališta u našem primorju i donekle svratišta na Plitvicama i u glavnim mjestima Gorskog kotara, kao u Ogulinu, Delnicama Lokvama i Fužinama. No i u tim mjestima trebalo bi u tom pogledu štošta poboljšati i preuređiti prema modernim zahtjevima, ako se hoće onamo planinare i druge izletnike privući. Englezi, kako je poznato, najviše od svih naroda putuju po svijetu, a oni su, što se tiče udobnosti na putovanju, vrlo strogi i pedantni. Svuda traže, da im se za njihove novce pruža sve kao kod kuće, da bude jelo svježe i zdravo, piće naravno i nepatvoreno, postelja i soba čista, uredna i udobna, jednom riječi oni zahtijevaju na putu za svoj novac sav onaj komfort, što ga uživaju u svom domu. Njihova strogost i pedanterija dobro dolazi i drugim putnicima i izletnicima. Bilo bi dobro, da se u njih ugledaju naši planinari i da svuda za dobru plaću traže čistoću, red i udobnost. Tako će prinukati svratištare, gostioničare i krčmara u našim planinarskim krajevima, da se više skrbe za udobnost planinara i drugih izletnika.

Razvoj turističkog prometa ovise i o tom, da se za životne potrepštine i stanove pretjerano ne povisuju cijene. Stara je istina, da planinari izbjegavaju skupa skloništa i svratišta u alpinskim krajevima i da ona poradi toga propadaju, dok naprotiv lijepo uspijevaju ona skloništa i svratišta, koja uz umjerene cijene pružaju jednostavno i udobno pristanište. I u turističkom prometu odlučuje masa, a ne rijetki pojedinci. Nitko pravedan ne može prigovarati primjerenoj zaslubbi i ludjak je onaj, koji s gubitkom posluje; no opet se ne smije upadati u drugu skrajnost i ići za tim, da se putnik i izletnik oguli i oplijeni. Da tomu predusretne, izletnik će dobro učiniti, ako se prije pogodi, osobito za jelo i stanovanje, pa ako mu se cijena čini previška, neka potraži drugo pristanište. Ako je moguće, valjalo bi cjenik u svakom pristaništu izvjesiti na vidljivom mjestu i u putnim vodjama priopćiti. U tom su osobito strogi Česi i njemački planinari iz „reicha“, kako se je pisac ovih redaka uvjerio na putovanju u Dolomitima. Oni točno kontroliraju cijene u svratištima i u cjenicima za vodiče prema cijenama, kako su označene u Bedekeru i drugim putnim vodjama, pa ako su samo za malu razliku veće od onih u njihovim putnim knjigama, podižu graju i prosvjed, a ne uspiju li time, smjesta sele iz dotičnog pristaništa i otkazuju vodiča. Njima se ima puno zahvaliti, što se cijene u alpinskim krajevima tako brzo ne povisuju i putnici ne izrabljaju.

I. P.

PLANINARSKI IZLETI

Proljetni izleti. Dok se u alpinskim krajevima prava planinarska sezona počinje tek u ljetno doba, kod nas se otvara već u rano proljeće. Naše su gore razmjerno niske i na njima snijeg brzo kopni pod toplim zrakama proljetnog sunca. Ima u nas planinara, koji se i zimi i ljeti redovno gotovo na svaki blagdan uspinju na naše gore, osobito na Sljemenu i Plješivici, ali od početka ožujka obično po činje broj takih izletnika sve više rasti i naše gore ožive posjetiocima i prije nego na vrhovima prolistaju. To se opažalo i ove godine na Sljemenu i Plješivici kraj Samobora. U siječnju i veljači tjerao se zimski sport, a u ožujku počeli su planinarski izleti. Vrijeme bilo je vrlo povoljno sve do dvostrukog blagdana 25. i 26. ožujka, kad no se iznenada pokvarilo i time razorilo nade mnogim našim planinarama, od kojih su se neki bili i zaputili u Gorski kotar, da preko Viševice i Medvedjaka predju u hrvatsko primorje.

Uspinjanje na naše gore u proljeće po lijepu vremenu prija u velike zdravlju, osobito ako sjaje sunce i nema jakog vjetra, a ujedno je to zgodna vježba za kasnije teže uspone na visoke gore. Stoga našim planinarama usrdno preporučujemo, da već u proljeće što češće posjećuju naše gore i zalaze na vrhunce našega primorja. Do lipnja osobito su zgodne za uspone ove gore: Sljeme, Plješivica, Oštrec, Okić, Klek (kod Ogulina), Medvedjak i Viševica u Gorskem kotaru, Učka nad Opatijom, dalmatinske gore, Kalnik kod Križevaca, a od lipnja su podesni usponi na Rišnjak, Bijelu Lazicu, Plješivici kod Plitvice, na Velebit, na bosanske i hercegovačke gore. Hrvatsko planinarsko društvo priredit će ove godine kao i lani više skupnih izleta, napose na Klek, Rišnjak, Viševicu, u Žumberačke gore, pak na Ivančicu. Ti će se izleti unaprijed oglasiti u dnevnim novinama.

Naučno-planinarski izlet u južni Velebit. Kako se u nas misao planinarsva sve živilnije budi, a naš naučni svijet željan svedjer novih polja za istraživanje, dodjoše neki na sretnu posmisao, da prirede zajedničke naučno-planinarske izlete u naše gorske predjele, naročito u Velebitsko gorje. Tako će u kolovozu ove godine iz Zagreba poći na izlet u južni Velebit jedno društvo od četiri profesora, dva umjetnika-slikara i dva odbornika hrv. planinarskog društva. Izlet u Velebit, naročito u južni, skopčani su sa mnogim poteškoćama i neprilikama. Kako je poznato, nema u tim krajevima pitke vode, ni prikladnog nočišta, nego je takav izletnik priudjen, da nosi sobom svu opremu za noćenje, uz inu prtljagu i vodu. Razumljivo je stoga, da se vrlo rijetko poduzimaju naučni ili planinarski izleti u one krajeve na dulje vrijeme. Prošle godine prolazili su južnim Velebitom dva odbornika hrv. planinarskog društva I. J. i V. C. u svrhu, da upoznaju tamošnje prilike i saberu sve potrebite podatke o usponima za izletnike, koji žele poći u one krajeve na dulje vrijeme, pa će njihovo iskustvo, što su ga stekli s obzirom na opremu i tamošnje prometne prilike, dobro doći spomenutom društvu, koje kani 2—3 tjednaproboraviti na Velebitu. Krajevi, kojima će prolaziti, vrlo su zanimljivi i pripadaju medju najljepše gorske predjele u Velebitu. Velika i Mala Paklenica, Vaganski Vrh, Doci, Podbadanj, Babji vrh, Bubje jezero, Sveti Brdo, Gornja Bukva itd., pa tamo do Obrovca, gdje se završuje taj izlet, sve su to predjeli zanimljivi za planinara, bogati za naučno istraživanje našim prirodopiscima, preobilni slikovitim partijama za naše umjetnike-slikare. Nade je, da će i naše i dalmatinske oblasti ići na ruku toj ekspediciji, da se ti krajevi učine pristupačnima i drugim izletnicima i da se svestrano istraže.

PLANINARSKE VIJESTI

Popravak putova na Sljemenu. U posljednjoj mjesecnoj sjednici stvoren je zaključak, da se početkom planinarske sezone ima popraviti na dva tri mesta novi „Miroslavov put“, koji vodi od Šestina uz potok Medveščak prema Kraljičinom zdencu, koji je radi svoje hladovine osobito zgodan za pješake za ljetne žege. Tom će se prigodom popraviti i očistiti drugi planinarski putovi na zagrebačkoj gori, napose onaj od Kraljičina zdanca na piramidu. Put sa Sljemenu prema Stubici (na prostoru od jednog kilometra) pokvariše izvozači drva, koji su dužni taj dio puta ispraviti i staviti u prijašnje stanje. Odbor je po društvenom ekonomu pozvao poduzetnikova nadšumara, da toj dužnosti udovolji.

Zdenac i prostor pred planinarskom kućom na Sljemenu. Prosjetni se izletnici tuže, da je gornji zdenac kraj gradske lugarske kuće na Sljemenu zatrpan i da iz njega ne curi voda, pa da je cesta kraj zdenca sva zamuljena, jer se onuda izvoze drva na gradsku cestu. Ujedno je poduzetnik kraj ceste i tik prostora pred lugarskom kućom naslagao svu silu drva, tako da okolina kuće izgleda više kao drvarske skladište, nego li planinarsko zatišje. Toj bi se anomaliji moralno stati na kraj i urediti sav prostor oko kuće. U prvom redu dužan je poduzetnik popraviti cestu i maknuti drva sa onoga mjesta.